

Фінансова дирекція Словацької Республіки

1/MZ/2023/IM

Запитання та відповіді з питань оподаткування доходів громадян України та членів їх сімей, які отримали тимчасовий притулок на території Словацької Республіки (біженців)

Щодо зазначеного питання Фінансова дирекція Словацької Республіки опублікувала загальну Інформацію щодо окремих питань оподаткування доходів громадян України та членів їх сімей, які отримали тимчасовий притулок (біженців) на території Словацької Республіки, яка опублікована на порталі Фінансової адміністрації Словацької Республіки.

Оскільки Словацька Республіка у своїх податкових відносинах з Україною пов'язана *Договором між Урядом Словацької Республіки та Урядом України про запобігання подвійному оподаткуванню та попередження податкових ухилень у сфері податків з доходів та майна*, який опублікований в Збірнику законів під №. 173/1997 (надалі іменованій - "договір"), при вирішенні питання, яке розглядається, необхідно також діяти відповідно до відповідних положень цього договору.

Питання, викладені в цьому інформаційному матеріалі, стосуються оподаткування доходу, що підлягає оподаткуванню біженця з України на територію Словацької Республіки, який походить від діяльності біженця, що здійснюється на цій території, у період з дати його тимчасового притулку на території Словацької Республіки до дня його припинення на цій території (надалі іменованій «відповідний період»).

Для цілей цього інформаційного матеріалу біженець – це громадянин України або член його сім'ї, якому надано тимчасовий притулок на території Словацької Республіки на період надання цього тимчасового притулку.

Відповіді, наведені в цьому інформаційному матеріалі, **ґрунтуються на припущенні**, що відповідно до податкового законодавства України біженець вважається резидентом України у відповідний період, а перебування та проживання (поселення) цього біженця на території Словацької Республіки у цей період не має достатнього ступеня постійності та безперервності (перебування є тимчасовим і виникло на основі надзвичайної ситуації). Виходячи з вищевикладеного, ми припускаємо, що надання тимчасового притулку та толероване (тимчасове) перебування біженця на території Словацької Республіки у відповідний період не змінило його особисту податкову юрисдикцію (резиденцію) для цілей міжнародного договору, а також Закону про податок з доходу, а також те, **що біженець є на території Словацької Республіки платником податку з обмеженим податковим обов'язком та резидентом України.**

I. Резиденція біженця

Питання № 1: Розгляд податкової резиденції біженця – резидент України

Я громадянин України і отримав тимчасовий притулок на території Словацької Республіки. Перебуваю на території Словацької Республіки вже 9 місяців і маю намір залишитися тут лише на

необхідний час під час надзвичайної ситуації в Україні. З цієї причини мені потрібно знати, чи змінюється моя податкова резиденція.

Відповідь:

Як уже зазначалося, ми виходимо з припущення, що Ви як біженець відповідно до податкового законодавства України вважаєтесь резидентом України у відповідний період, а Ваше перебування та проживання (поселення) на території Словацької Республіки протягом цього періоду не має достатнього ступеня постійності та безперервності (проживання є тимчасовим і виникло на підставі надзвичайної ситуації).

Із зазначеної причини ми припускаємо, що надання тимчасового притулку та дозволеного (тимчасового) перебування на території Словацької Республіки в цей відповідний період не змінило Вашу особисту податкову юрисдикцію (резиденцію) для цілей міжнародного договору, а також закона про податок з доходу, і що Ви є на території Словацької Республіки платником податку з обмеженим податковим обов'язком та резидентом України.

Питання № 2: Зміна податкової резиденції біженця - резидент України

Я громадянин України і отримав тимчасовий притулок на території Словацької Республіки. Чи може виникнути ситуація, коли моя податкова резиденція зміниться протягом цього періоду, і я стану податковим резидентом Словацької Республіки?

Відповідь:

У конкретних випадках визначення резиденції платників податків необхідно виходити з відповідних фактів та обставин окремих випадків та діяти індивідуально («від випадку до випадку»).

У деяких випадках, напр. у разі раптової, неочікуваної та остаточної втрати постійної квартири в Україні, або зміни центру Ваших життєвих інтересів у відповідний період, Ваша податкова резиденція може змінитися в цей період, і Ви станете податковим резидентом Словацької Республіки.

Питання № 3: Розгляд податкової резиденції біженця податковим адміністратором

Я біженець з України з тимчасовим притулком на території Словацької Республіки. Чи може податковий адміністратор переоцінити мою податкову резиденцію та прийти до висновку, що я є податковим резидентом Словацької Республіки?

Відповідь:

Якщо у податкового адміністратора є сумніви щодо визначення резиденції на основі вищезазначених припущень, або визначення резиденції самим біженцем, резиденцію біженця може перевірити податковий адміністратор.

II. Оподаткування доходу біженця від залежної діяльності, яка здійснюється на території Словацької Республіки для роботодавця-резидента Словацької Республіки

Питання № 4: Дохід від залежної діяльності, що здійснюється на території Словацької Республіки для роботодавця-резидента

Я працевлаштований у Словацькій Республіці у словацького роботодавця за трудовим договором (або угодою про виконання робіт). У якій країні мій дохід від залежної діяльності оподатковуватиметься?

Відповідь:

Ваш дохід від залежної діяльності, яка здійснюється на території Словацької Республіки, у зв'язку з тим, що у Вас необмежений (всесвітній) податковий обов'язок на території України, може оподатковуватись на території України відповідно до податкового законодавства України.

Однак дохід, про який йдеться, що виплачує роботодавець, який є резидентом Словацької Республіки, може також оподатковуватись на території Словацької Республіки. Уникнення

подвійного оподаткування зазначених доходів на території України здійснюється в порядку, визначеному договором та податковим законодавством України.

Питання № 5: Дохід від залежної діяльності, що здійснюється на території Словацької Республіки для роботодавця-резидента - сплата авансових платежів на податок

Працюю в Словаччині у словацького роботодавця. Як мій дохід від залежної діяльності має оподатковуватись у Словацькій Республіці?

Відповідь:

Роботодавець-резидент, який є платником податку, застосовує безперервний метод оподаткування доходу, що підлягає оподаткуванню біженця у вигляді авансових платежів на податок, діючи відповідно до положень § 35 - § 40 Закону про податок з доходу, в принципі так само, як і у випадку з будь-якими іншими працівниками (з урахуванням деякої специфіки).

Питання № 6: Дохід від залежної діяльності, що здійснюється на території Словацької Республіки для роботодавця-резидента - обов'язок подати податкову декларацію на території Словацької Республіки

Чи зобов'язаний я подати податкову декларацію в Словацькій Республіці, якщо мій дохід від залежної діяльності був оподаткований авансово моїм словацьким роботодавцем протягом податкового періоду?

Відповідь:

Після закінчення податкового періоду, як біженець (резидент України), Ви улаштуєте дохід, отриманий від залежної діяльності, здійснюваної в Словацькій Республіці, з якого роботодавець відраховував Ваші місячні аванси на податок, на умовах, встановлених Законом про податок з доходу, або через податкову декларацію згідно з § 32, або подате заяву словацькому роботодавцю (платнику податку) про річний розрахунок, який здійснить словацький роботодавець відповідно до § 38 Закону про податок з доходу.

Питання № 7: Дохід від залежної діяльності, що здійснюється на території Словацької Республіки для роботодавця-резидента - коли роботодавець може здійснювати річний розрахунок

У 2022 році ми працевлаштували працівника зі статусом «біженець». Чи можу я провести річний розрахунок для цього працівника? Або він повинен погасити свої податкові зобов'язання через податкову декларацію?

Відповідь:

Якщо працівник зі статусом «біженець» у податковому періоді 2022 року мав дохід, що підлягає оподаткуванню із джерел у Словацькій Республіці лише від залежної діяльності, то він може вимагати від роботодавця проведення річного розрахунку. За заявою працівника, поданою до 15 лютого 2023 р., роботодавець не пізніше 31 березня 2023 р. здійснить річний розрахунок авансів на податок, а також до 15 лютого 2023 р. працівник зобов'язаний надати всі необхідні документи для розрахунку податку за відповідний період.

Питання № 8: Працівник за угодою про трудову діяльність – дохід не перевищує 2 289,63 євро

У травні 2022 року я влаштувався на роботу до словацького роботодавця за угодою. Загальний мій дохід від роботи становить 2 200 євро. У мене не було інших доходів, що підлягають оподаткуванню із джерел у Словацькій Республіці. Роботодавець відраховував мої місячні аванси на податок, а частину бази оподаткування, що не підлягає оподаткуванню платника податку я не заявляв. Чи зобов'язаний я подавати податкову декларацію в Словаччині?

Відповідь:

Працівник зі статусом «біженець» улаштовує свої податкові зобов'язання в Словацькій Республіці лише з тих доходів, які він отримав із джерел на території Словацької Республіки. Якщо Ви отримували дохід, що підлягає оподаткуванню лише від залежної діяльності в податковому періоді 2022 р., Ви можете попросити свого роботодавця здійснити річний розрахунок, або Ви

можете врегулювати свої податкові зобов'язання через декларацію про доходи фізичних осіб типу А.

Враховуючи, що Ви не досягли доходу, що підлягає оподаткуванню та перевищує 50 % суми частини бази оподаткування на одного платника податку, тобто Ваш загальний дохід, що підлягає оподаткуванню не перевищував суму 2 289,63 євро, Ви не зобов'язані подавати податкову декларацію (або просити свого роботодавця провести річний розрахунок). Однак, оскільки Ви не застосовували до роботодавця частину бази оподаткування, що не підлягає оподаткуванню платника податку щомісяця, через річний розрахунок або податкову декларацію, Вам були б видраховані аванси повернути (тобто б виникла переплата податку).

Питання № 9: Працівник, який має дохід, що підлягає оподаткуванню та перевищує суму 2289,63 євро

Весь 2022 рік я працював у словацького роботодавця. Загалом заробив 10 500 євро. Інших доходів протягом цього податкового періоду я не отримував. Які зобов'язання я маю від досягнення цього доходу?

Відповідь:

Якщо Ви досягли дохід, що підлягає оподаткуванню, та перевищує суму 2289,63 євро, Ви зобов'язані погасити свої податкові зобов'язання шляхом річного розрахунку (Ви подаєте запит на річний розрахунок своєму роботодавцю), або подаєте податкову декларацію про податок з доходів фізичної особи типу А.

Питання № 10: Застосування частини бази оподаткування, що не підлягає оподаткуванню платника податку у роботодавця

Ми прийняли на роботу працівника зі статусом «біженець». Чи можна щомісяця застосовувати до нього частину бази оподаткування, що не підлягає оподаткуванню платника податку?

Відповідь:

У випадку іноземного працівника (зі статусом «біженець») роботодавець може на підставі підписаної Заяви застосовувати до платника податку частину бази оподаткування, що не підлягає оподаткуванню щомісяця, або при виконанні річного розрахунку (за винятком, визначеним § 11 абз. 6 Закону про податок з доходу - якщо платник податку є одержувачем однієї з вказаних пенсій станом на 1 січня податкового періоду).

III. Оподаткування доходу біженця від залежної діяльності, яка здійснюється на території Словацької Республіки для роботодавця – резидента України

Питання № 12: Оподаткування доходу біженця від залежної діяльності, яка здійснюється на території Словацької Республіки для роботодавця, який є резидентом України і не має постійного представництва, розташованого на території Словацької Республіки

Я є громадянином України і під час свого (тимчасового) проживання на території Словацької Республіки, протягом періоду тимчасового притулку на території Словацької Республіки, продовжую виконувати залежну діяльність для мого українського роботодавця у формі "робота вдома". Чи залежить оподаткування мого доходу в Словацькій Республіці від часу, протягом якого я займаюся цією діяльністю в Словацькій Республіці?

Відповідь:

Якщо роботодавцем біженця є особа, яка не є резидентом Словацької Республіки (податковий резидент України) і яка не має постійного представництва на цій території, відповідна обставина для оцінки оподаткованості доходу цього біженця - це не лише **фізичне виконання залежної діяльності біженця на цій території, але також оцінка періоду фізичного проживання** або роботи біженця в Словацькій Республіці відповідно до § 5 абз. 7 літера г) Закону про податок з доходу та відповідно до ст. 15 абз. 2 договору.

Якщо в конкретному випадку біженець фізично виконує залежну діяльність на території Словацької Республіки та перебуває на цій території, або перебуватиме протягом одного або кількох періодів, які загалом **перевищуватимуть 183 дні, і протягом будь-якого дванадцятимісячного періоду**, відповідний дохід біженця **оподатковується на території Словацької Республіки** (за умови, що згідно з положеннями § 3, § 5 і § 9 Закону про податок з доходу, вони є предметом цього податку і не звільняються від цього податку).

Проте, якщо загальна присутність біженця на території Словацької Республіки **не перевищує** встановлений період часу, доходи біженця **не підлягають оподаткуванню на цій території**.

Питання № 13: Підрахунок «183 днів»

Як розраховується «період 183 днів» здійснення залежної діяльності в Словацькій Республіці?

Відповідь:

Для розрахунку «періоду 183 днів» використовується «метод підрахунку днів фізичної присутності біженця на території Словацької Республіки», тоді - частина доби, день прибуття, день від'їзду та всі інші дні перебування біженця на цій території зараховуються до відповідного періоду.

Питання № 14: Виконання залежної діяльності протягом одного або кількох періодів, які загалом перевищують 183 дні протягом будь-якого дванадцятимісячного періоду

Як оподатковується мій дохід від залежної діяльності на території Словацької Республіки, який надходить до мене від «українського» роботодавця, якщо я виконую цю діяльність довше 183 днів протягом будь-якого дванадцятимісячного періоду?

Відповідь:

При визначенні методу оподаткування зазначеного доходу, що підлягає оподаткуванню біженця необхідно виходити з положень § 35 - § 40 Закону про податок з доходу, а при оцінці особи роботодавця також відповідно до § 48 цього закону.

Податок із зазначеного доходу, що підлягає оподаткуванню справляється безперервно платником цього доходу, тобто протягом податкового періоду шляхом відрахування, або сплатення внеску авансів на податок з цих доходів.

Якщо **роботодавець-нерезидент** біженця, який є іноземцем і не має постійного представництва на території Словацької Республіки, **наймає або буде наймати працівників на цій території більше, ніж 183 дні протягом будь-якого дванадцятимісячного періоду, відповідно до § 48 абз. 1 Закону про податок з доходу, роботодавець-нерезидент стає платником податку**, а

відповідний дохід, що підлягає оподаткуванню (заробітна плата) біженця оподатковується протягом податкового періоду у вигляді авансових внесків на податок.

Іноземний платник податку (український роботодавець) діє згідно з положеннями § 35 - 40 Закону про податок з доходу в принципі так само, як і щодо будь-яких інших працівників (з урахуванням особливостей).

Але якщо цей роботодавець-нерезидент не є платником податку згідно з § 48 абз. 1 Закону про податок з доходу (особою, відповідальною за податок резидента), біженець сплачує авансовий податок з доходу, що підлягає оподаткуванню, особисто відповідно до § 35 абз. 11 цього закону.

Після закінчення податкового періоду Ваш дохід, що підлягає оподаткуванню, підлягає остаточному розрахунку та оподаткуванню на території Словацької Республіки через річний розрахунок, який здійснює «український» роботодавець, або податкову декларацію, яку Ви повинні подати відповідно до § 32 Закону про податок з доходу.

Зверніть увагу, що Ваш дохід, що підлягає оподаткуванню, має бути предметом остаточного розрахунку та оподаткування на території Словацької Республіки, навіть якщо Ваш «український» роботодавець не збирає аванси на податок на території Словацької Республіки протягом цього податкового періоду (наприклад, з причини невиконання податкових зобов'язань на території Словацької Республіки).

Питання № 15: Виконання залежної діяльності - у трудовому договорі не вказано, що вона триватиме довше 183 днів.

Якщо з мого трудового договору не випливає, що я буду виконувати залежну діяльність на території Словацької Республіки більше 183 днів протягом будь-якого дванадцятимісячного періоду і згодом перевищу вказаний ліміт, як оподатковуватиметься мій дохід?

Відповідь:

Якщо з правових відносин (наприклад, з трудового договору) між Вами та Вашим роботодавцем-нерезидентом (податковим резидентом України) об'єктивно не очевидно, що Ви перебуватимете на території України більше 183 днів протягом будь-якого дванадцятимісячного періоду «український» роботодавець, який є платником податку, **почне збирати (утримувати) аванси з Вашої зарплати, що підлягає оподаткуванню, або Ви будете особисто сплачувати авансові внески на податок з доходу, що підлягає оподаткуванню, (аж) з першого числа календарного місяця, що настає після закінчення 183 днів Вашого перебування на цій території.**

Як уже зазначалося, після закінчення податкового періоду Ваш дохід, що підлягає оподаткуванню, є предметом остаточного розрахунку та оподаткування на території Словацької Республіки шляхом річного розрахунку, який здійснює «український» роботодавець, або податкової декларації, яку Ви повинні подати відповідно до § 32 Закону про податок.

Зверніть увагу, що Ваш дохід, що підлягає оподаткуванню, має бути предметом остаточного розрахунку та оподаткування на території Словацької Республіки, навіть якщо Ваш «український» роботодавець не збирає аванси на податок на території Словацької Республіки протягом цього податкового періоду (наприклад, з причини невиконання податкових зобов'язань на території Словацької Республіки).

IV. Оподаткування доходу біженця від незалежної діяльності, яка здійснюється в Словацькій Республіці

Питання № 16: Оподаткування доходу біженця від незалежної діяльності, яка здійснюється в Словацькій Республіці - умови.

Я громадянин України і отримав тимчасовий притулок на території Словацької Республіки. Коли мій дохід від незалежної діяльності (підприємницької діяльності, що здійснюється на підставі ліцензії на підприємницьку діяльність в Україні) на території Словацької Республіки підлягає оподаткуванню в Словацькій Республіці та що є вирішальним у цьому випадку?

Відповідь:

Виходячи з припущення, що Ви є резидентом України, **вирішальною умовою оподаткування Вашого доходу від незалежної (підприємницької чи іншої самозайнятої) діяльності, яка здійснюється на території Словацької Республіки, є здійснення цієї діяльності через Ваше представництво, розташоване на цій території (див. § 16 абзац 1 літера а) Закону про податок з доходу і статтю 7 договору).**

Якщо Ви здійснюєте свою підприємницьку діяльність на території Словацької Республіки через розташоване тут постійне представництво (відповідно до § 16, абз. 2 Закону про податок з доходу і статті 5 договору), дохід, що випливає з цього, є предметом Вашого податку і оподатковується на території Словацької Республіки.

Питання № 17: Самостійне здійснення незалежної діяльності біженцем на території Словацької Республіки у формі «роботи вдома» - можливість створення постійного представництва на території

Я є громадянином України і в місці свого (тимчасового) проживання на території Словацької Республіки веду незалежну (підприємницьку) діяльність у формі «роботи вдома» протягом

періоду тимчасового перебування на території Словацької Республіки. Чи виникає мені постійне представництво в Словаччині?

Відповідь:

Беручи до уваги тимчасовий характер, обсяг та обставини Вашого перебування на території Словацької Республіки у відповідний період, ми припускаємо, що незалежна діяльність, яка здійснюється через Ваше (тимчасове) поселення на цій території, не має достатнього ступеня постійності та безперервності, Ви не маєте дозволу та можливості використовувати це поселення для виконання своєї діяльності, і тому ми припускаємо, що у зв'язку з Вашою діяльністю, яка здійснюється в цьому (тимчасовому) місці поселення на території Словацької Республіки, **на даній території не виникає Вам постійне представництво.**

Тим не менш, ми зазначаємо, що, оцінюючи відкриття Вашого постійного представництва на території Словацької Республіки, необхідно виходити з відповідних фактів і обставин Вашої справи, і що відкриття Вашого постійного представництва на цій території може будь-коли подлягати перевірці податковим адміністратором.

Питання № 18: Дохід біженця від незалежної діяльності, яка здійснюється на території Словацької Республіки, якщо він не відкриває постійне представництво на цій території.

Я є громадянином України зі статусом «біженець» і отримую дохід від дрібного підприємництва, яка здійснюється на підставі української ліцензії на дрібне підприємництво на території Словацької Республіки, при цьому я не маю постійного представництва в Словацькій Республіці. Чи мій дохід від дрібного підприємництва оподатковується в Словацькій Республіці?

Відповідь:

Якщо у відповідний період Ви не здійснюєте свою незалежну діяльність на території Словацької Республіки через постійне представництво згідно з § 16 абз. 2 Закону про податок з доходу і статті 5 договору розміщене тут, Ваш дохід від дрібного підприємництва не є предметом оподаткування та не підлягає оподаткуванню в Словацькій Республіці.

Питання № 19: Здійснення незалежної діяльності біженцем - можливість заснування постійного представництва в Словацькій Республіці.

Я громадянин України і отримав тимчасовий притулок на території Словацької Республіки. Чи може виникнути ситуація, коли я буду отримувати дохід від незалежної діяльності (дрібного підприємництва) на території Словацької Республіки на підставі української ліцензії на дрібне підприємництво, внаслідок чого могло би виникнути постійне представництво в Словацькій Республіці?

Відповідь:

Якщо умови відкриття Вашого постійного представництва в Словацькій Республіці відповідно до § 16 абз. 2 Закону про податок з доходу і статтю 5 договору дотримані, звичайно Ви можете відкрити постійне представництво на цій території.

У конкретних випадках розгляду створення постійного представництва нерезидентних платників податків відповідні факти та обставини кожного випадку базуються на окремому випадку («від випадку до випадку»).

Якщо податковий адміністратор має сумніви щодо оцінки створення Вашого постійного представництва на території Словацької Республіки, цей факт може бути предметом перевірки податковим адміністратором у будь-який час.

V. Право біженця на податкову премію (податковий бонус)

Питання № 20: Застосування податкової премії на дитину, яка перебуває на утриманні, у річному розрахунку

Протягом податкового періоду я отримував лише дохід від залежної діяльності (від роботи) і буду вимагати від свого роботодавця провести річний розрахунок. Чи можу я отримати податкову премію за дитину, яка перебуває на утриманні?

Відповідь:

Виходячи з припущення, що Ви є резидентом України, Ви можете вимагати від свого роботодавця податкову премію на дитину, яка перебуває на утриманні у річному розрахунку, лише якщо Ви відповідаєте умові, коли загальна сума вашого доходу, що підлягає оподаткуванню, з джерел у Словацькій Республіці (§ 16) у відповідному податковому періоді становить щонайменше 90 % усіх доходів, які надходять до Вас із джерел у Словацькій Республіці та з джерел за кордоном.

*Підготувала: Фінансова дирекція Словацької Республіки Банська Бистриця
Центр податкової підтримки
Січень 2022 р.*